

Zundert

Roemenië

Kenniscafé: "Zorgt onbetrouwbare overheid ervoor dat de boomkwekerij uit Nederland verdwijnt?"

Commotie over tewerkstellingsvergunningen

Minister Kamp legt de regels voor arbeidsmigratie van EU-burgers vanaf begin maart anders uit. Gevolg: boomkwekers uit met name Zundert kunnen hun ervaren Roemenen niet meer inzetten. "De overheid is onbetrouwbaar, meet in dezelfde gevallen met twee maten en laat de boomkwekerij stikken. Want zomaar een blik Polen opentrekken is geen optie", zeggen boomkwekers en een uitzender tijdens het Kenniscafé dat op 28 april plaatsvond in Zundert. Loopt Zundert straks leeg?

Auteur: Jaap Smit

Frank Telkamp trapt af: “De kern van het probleem voor 100-150 ondernemers in het Zundertse, is dat hun deskundig personeel de pas wordt afgesneden. Het vinden van nieuwe (Poolse) uitzendkrachten is numeriek geen probleem, maar praktisch wel. Want stel dat op mijn kantoor vijftien mensen werken, waarvan twee mensen doorgaan en de andere dertien een Tewerkstellingsvergunning (TWV) hebben die niet wordt verlengd, dan moet ik dertien nieuwe mensen aannemen. Dan gaat het ook bij ons op kantoor niet goed.

De stellingname dat de vacatures met Poolse medewerkers kunnen worden ingevuld, is op zich correct: ik kan ondernemers voorzien van gemotiveerde en een klein beetje ervaren medewerkers, maar die kunnen nooit tippen aan de mensen die in het verleden al bij de kweker werkten. Het probleem is begonnen na de wijziging van de interpretatie van regels op de vrijdag voor carnaval. Dat werd ingezet begin maart. Eerst kwam er één ondernemer in de problemen, en langzamerhand meer. In de aardbeien speelt het nu nog minder, omdat de pluk nog moet beginnen.

Jolanda van Hasselt: “Je hebt met mensen te maken die jarenlang terugkomen. De ene wat langer dan ander, bij ons steeds een periode van zes maanden. Je hebt de mensen binnen het bedrijf opgeleid, qua vak en qua taal en omgang met elkaar. Deze mensen zijn net zo waardevol

als Nederlanders. Het liefst heb ik een buurman in dienst, want die praten Nederlands en voor hen hoeft ik verder niets te regelen. Wij hebben de pech dat er ooit één Roemeen is neergestreken, die met vallen en opstaan goed is terechtgekomen. Hij heeft familie en burens overgehaald ook hier te komen werken. Bij ons komen alle Roemenen uit dezelfde streek in het noordoosten van Roemenië; het is allemaal familie. Ze gaan in de zomer aardbeien plukken en in de winter werken ze bij ons.

In 2003, toe ze voor het eerst kwamen, golden dezelfde regels voor Polen als voor Roemenen. Vanaf 2008 zijn de Polen ‘vrij’. Maar toen hadden we hier al vier jaar Roemenen ingewerkt. Bovendien zag je steeds meer Polen wegvloeien naar de bouw.”

“We hebben zes jaar geïnvesteerd in Roemenen”, vult Louis van den Broek aan. “Eerst kwamen ze eens per jaar, later twee keer per jaar. Die mensen moeten we nu bij het grofvuil zetten en dan moeten we opnieuw beginnen. Om op hetzelfde niveau te komen, zijn we zeker vier jaar verder.”

Boomkwekers hebben nu te maken met een Roemenenstop?

“Er zijn grote verschillen”, zegt John Dictus. “Het is op het moment redelijk oneerlijk. De ene heeft geen TWV’s gehad, de andere beperkt en weer

een ander heeft ze allemaal gehad.”

Frank Telkamp beaamt dat: “Er zijn bedrijven die ze niet krijgen. Er zijn er die ze voor drie maanden krijgen onder voorwaarden, die ze voor zes maanden krijgen en die de aanvraag volledig gehonoreerd krijgen. Ik vermoed dat het juridisch bureau van het UWV dat veroorzaakt. Ik heb het gevoel dat het willekeur is, maar ik kan het niet onderbouwen.”

Ook Jolanda van Hasselt deelt de ervaring: “Er worden veel minder TWV’s afgegeven dan vorig jaar en zeker ook van kortere duur. Mensen die voor een half jaar vragen, krijgen het maximaal voor drie maanden, dat is het maximum wat ze zeggen te willen afgeven. En als je er tien vraagt, krijg je een derde. Maar je vraagt niet meer dan je nodig hebt, dus we hebben een probleem. De overheid zegt nu dat ze de regels alleen maar strikter toepast. En dan ligt het aan de ambtenaar en aan zijn gesteldheid op dat moment wat er gebeurt. Men zal nooit toegeven dat er van willekeur sprake is, maar dat is wel het geval.”

Louis van den Broek: “Bij mij valt 25 tot 30% van de capaciteit bij buitenpersoneel weg. We hebben half januari de aanvraag gedaan. Het verstrekken van de TWV’s werd daarna steeds uitgesteld. Dat betekende dat we de eerste onkruidronde in februari hebben gemist. Ik zou willen dat de minister coulant omgaat met de mensen die hier al langer werken. En probeer

Frank Telkamp

John Dictus

dan langzamerhand om te schakelen naar andere mensen. Dan hebben we de kans mensen in te werken met ons ervaren personeel. Anders komt de verhouding helemaal scheef te liggen.

De uitzendbranche is actiever geworden. En de mensen die je nu krijgt zijn minder gemotiveerd. Bureaus leuren met de mensen die niet voldoen. En na een aantal keren weet het bureau het ook niet meer. En wat gebeurt er dan met deze mensen? Als ze geen werk hebben, laten de problemen zich raden."

Ook John Dictus heeft geen goede ervaringen met uitzendkrachten: "Er kwamen mensen voor de plantmachine, waarop vier man moeten zitten. De eerste dag liep halverwege iemand weg en de volgende dag vertrok ook de tweede, waarna de machine niet meer kon worden ingezet. We doen dus iets aan de arbeidsomstandigheden, maar ze nemen nog gewoon de benen. En ik zie daar geen oplossing voor."

Frank Telkamp: "Dan kom je op het wezenlijke verschil tussen de TWV's en de uitzendkrachten. De TWV'er zit min of meer vast aan het bedrijf. Een uitzendkracht heeft het voordeel dat je van hem af kunt. Maar dat geldt ook andersom. Betalen we de krachten dan te slecht? Nee, want het loon ligt ca 8% boven het minimumloon."

Waarom speelt dit nu? "Die vraag stellen we ons

allemaal," zegt John Dictus. "Het is aangegeven door de VVD en de PVV. Het was een speerpunt van de verkiezingen.

Jolanda van Hasselt: "Ik had gehoopt dat dat speerpunt positief was uitgevallen. Ook ik vind het verkeerd dat er nog steeds zoveel mensen in de kaartenbakken zitten. Ik vind het jammer dat het speerpunt is dat er geen TWV's meer worden afgegeven. Ik denk dat ze beter hadden kunnen inventariseren waarom er mensen in de kaartenbakken zitten en hoe lang ze daarin zitten. En waarom we nog steeds ons zuurverdiende geld aan deze mensen geven.

Daarnaast moet iedereen in Europa hetzelfde zijn, of het nou een Nederlander is, een Belg, een Litouwer of een Roemeen of een Bulgaar. Nu gaan wij bepaalde mensen uitsluiten, maar in België sluiten ze niemand uit."

Louis van den Broek vult aan: "Ik ken een voorbeeld van een Roemeen die zeven kilometer verderop naar België is vertrokken. Hij sprak goed Engels en hem is gevraagd nog negen Roemenen mee te nemen. Wij hebben ze opgeleid, en in België plukken ze er de vruchten van. Oneerlijke concurrentie. En dat voor een VVD-minister... Die mensen zijn we kwijt." "In de kaartenbakken zitten helemaal niet zoveel mensen die in de landbouw zouden kunnen werken", zegt Louis

van den Broek. "En dan nog is de vraag of je de agrarische sector als afvalputje zou moeten gebruiken." Naar John Dictus zijn door het UWV tien personen doorverwezen. "Van hen heeft niemand contact gezocht." Jolanda van Hasselt denkt dat het UWV flink zijn best heeft gedaan. "Maar waarom zou je gaan werken als je je geld zo krijgt? Het komt doordat het UWV heeft geen sanctiemogelijkheden heeft. Want als we niet onder onze kont worden geschopt, dan blijven we gewoon zitten, dat is nu eenmaal de mens eigen."

Continuïteit op het spel

Staat de continuïteit van bedrijven op het spel? "Ja", zegt John Dictus, "dat is nu al het geval: begin maart werden plotseling geen TWV's meer afgegeven. Verschillende bedrijven hadden op het drukste moment vijf of zes mensen minder. Er waren bedrijven die drie tot vier weken geen personeel hadden. Er zijn bedrijven die dat 10 K per week heeft gekost, omdat planten niet geleverd konden worden. Die planten zijn er wel en worden deze week gewoon vernietigd."

"Ik heb voor mijn twee Roemenen nog geen vergunning", zegt Louis van den Broek. "Ik heb nu vier Polen nodig om hetzelfde werk te laten doen. En bovendien heb ik een aansturingprobleem door het grotere aantal mensen. En ik heb ook het probleem van John: als klanten bellen, willen ze het materiaal morgen heb-

Louis van den Broek

Jolanda van Hasselt

ben. Zo niet, dan mis je de boot. Bij ons is 90% daghandel. Dus als je de telefoon niet opneemt, dan bellen ze een ander. Voor planten op afroep geldt dat er boetes worden opgelegd wanneer een partij niet op tijd geleverd is. Ik ken iemand die moest leveren aan de Praxis. Als je dan niet tijdig levert, zijn daar boetes aan gekoppeld die het einde van het bedrijf betekenen. De man zei: "Hoe moet ik daar met mensen met twee linkerhanden aan beginnen? Ik sta met mijn rug tegen de muur." De stress-situatie bij de kwekers is niet eerder zo hoog geweest."

John Dictus schetst een doemscenario: "De kracht van Zundert is 'nu vragen en direct leveren'. Dat kunnen we straks niet meer. Met grote orders van 20.000 dezelfde planten zal het misschien nog lukken, maar met 20 planten van telkens een beetje, ga ik dat met nieuwe mensen niet redden. 50 tot 60% van de kwekers kan straks niet meer leveren, zeker geen kwaliteit. Handelaren kunnen dan hun vrachtwagen niet meer volladen en zullen wegblijven."

Impliciet gaat Jolanda van Hasselt daarin mee: "Wij hebben de planning voor het volgende seizoen al aangepast. Ik wil dit gezeik niet meer hebben. We gaan minder kweken, terwijl we wel afzetgarantie hebben. Maar we krijgen het werk gewoon niet geregeld."

Is er geen andere oplossing, Jolanda?

"De echte ondernemer laat zich door de overheid niet uit het veld slaan. Die bedankt de overheid en slaat zijn vleugels elders uit. Net zoals heel veel sectoren dat vóór ons al hebben gedaan. In deze sector zijn we te veel gebonden aan onze grond. Wij hadden een prachtige sector opgebouwd, zonder subsidie. Maar we verliezen nu onze koppositie. En blijkbaar is onze overheid dat waard."

Louis vult aan: "Als Treeport zijn we de economische drager voor de regio. Die wordt hier onderuit geschoffeld. Als de overheid zo met ons omgaat, gaat de motivatie naar beneden. Want onze bedrijven worden nu door de overheid uit onze handen geschopt. Zo ver gaat het. We hebben vanuit Treeport Zundert ook flink aan de kar getrokken", geeft Louis van den Broek aan. "Maar de motivatie ebt weg. En mijn motivatie gaat ook weg. Als ik niet sociaal gebonden was, zou ik mijn toko 5 kilometer verderop opnieuw opstarten."

"Ik zie nog een andere oplossing", zegt John Dictus: "We rijden alles eruit en sorteren in het buitenland. Daar is de Nederlandse overheid helemaal niet bij gebaat. Maar dan kunnen dezelfde Roemenen wel sorteren."

Niet maatschappelijk verantwoord

"Het bijzondere is dat we als sector maatschappelijk verantwoord willen ondernemen. Dat is het toverwoord van de overheid", aldus Jolanda van Hasselt. Ze vervolgt: "Wat er nu gebeurt, vind ik echter een sterk staaltje van onbetrouwbaarheid. Want hoe kunnen ze dit nu verantwoorden? Dit besluit rond TWV's heeft grote gevolgen voor bedrijven die op een eerlijke manier hun boterham willen verdienen."

De geschiedenis herhaalt zich. Twee tot drie jaar geleden hebben we de overheid aangetoond dat we in de sector serieus bezig zijn met opleidingen, instroom van mensen, om mensen uit de regio te betrekken bij het vak. We zijn daarvoor beloond door de overheid: kom je er met uitzendbureaus niet uit, dan verstrekken wij de vergunning. We zijn nu – met dezelfde spelregels – weer terug bij af. Als ondernemer ben ik dat zat. Als ik niet als volwaardig ondernemer wordt gewaardeerd, dan houdt het gewoon op. Ik zou het nu niet meer weten."

v.l.n.r. John Dictus, Jaap Smit, Louis van den Broek, Frank Telkamp en Jolanda van Hasselt.

KennisCafé

www.boom-in-business.nl/video

Deelnemers aan het KennisCafé Roemeense arbeid:

- Jolanda van Hasselt van Boomkwekerij P.C.C. van Hasselt Voert 20 ha bos- en haagplantsoenen samen met haar broer Twee Polen en een Nederlander zijn telkens een half jaar in dienst, daarnaast zijn in het winterseizoen twee Roemenen aan de slag.
- Frank Telkamp werkt bij AB Brabant, partner arbeid agrarische sector (detacheren, Poolse en Nederlandse uitzendkrachten en bedrijfsverzorging). Kan als uitzendorganisatie geen TWV aanvragen.
- Louis van den Broek kweekt op de boomkwekerij met zijn naam 25 ha sierheesters en coniferen, en heeft 1 ha glas. Heeft acht

mensen in dienst, waarvan zes Nederlanders. Twee Roemenen vullen aan en komen twee keer per jaar. Dat zijn sinds acht jaar steeds dezelfde mensen. Louis van den Broek is voorzitter van Treeport Zundert.

- John Dictus van Boomkwekerij Dictus-Hereijgers kweekt op 20 ha bos- en haagplantsoen en sierheesters in de volle grond. Heeft Poolse arbeidskrachten, vier scholieren en Roemeense seizoenswerkers en moet het helaas doen zonder vader en zus.

Naschrift van UWW

Minister Kamp houdt naar aanleiding van het Kamerdebat op 28 april vooralsnog vast aan de striktere uitleg van bestaande regels. Vanaf 1 juli 2011 kan alleen nog in uitzonderingsgevallen een tewerkstellingsvergunning worden verstrekt aan werknemers van buiten de EU, Bulgarije en Roemenië. Het kabinet wil dat eerst mensen met een uitkering aan het werk gaan. De Tweede Kamer heeft ingestemd met een motie waarin de minister wordt gevraagd kwekers die al met Roemenen werken, tegemoet te komen. Een reactie op die motie is er tijdens de sluiting van dit blad nog niet. De ZLTO gaf kwekers tijdens een bijeenkomst begin mei in Etten-Leur het advies om op zoek te gaan naar ander personeel dan Roemenen en Bulgaren. Het UWW heeft niet gereageerd, ondanks een verzoek daartoe.